

BOLALARNING PSIXIK RIVOJLANISHIDA KORREKSIYON VA KOMPENSATSIYA O'RNI.

Andijon davlat pedagogika instituti Maktabgacha ta'lim fakulteti

Maxsus pedagogika: logopediya yo'nalishi 1-bosqich talabasi

Mo'minova Gulbahor Dilshodbek qizi

ANNATOTSIYA: Ushbu tezisda bolalarning psixik rivojlanishida korreksion va kompensatsiya o'rni haqida ma'lumotlar, bola bilan ijtimoiy muloqotga kirish uchun metodlar haqida keng miqyosda yoritib beriladi.

KALIT SO'ZLAR: Korreksiya, ijtimoiy muloqot, psixika, metod, nutq.

Hozirgi kunda O'zbekistonda global muommoga aylangan aqliy faoliyatning buzilishi, psixik o'zgarishlar avj olib bormoqda. Barcha davlatlar bu holatni korreksiya, ya'ni tuzatish uchun maxsus pedagoglar, malakali kadrlar yetishtirib beryapti. Mustaqil yurtimizga barkamol avlod yetishtirib chiqarish uchun ular mas'uliyat bilan yondashishmoqda.

Bolaning rivojlanishi uchun ijtimoiy muloqot, ota-ona va o'qituvchilarning metodologik usullari muhim hisoblanadi.

- Korreksiya tushunchasi;

Pedagogik jihatdan korreksiya yunoncha(correctio)dan olingan bo'lib, tuzatish degan ma'noni bildiradi. Bolaning psixikasi, ruhiyati ni buzilishiga turli omillar ta'sir qiladi. Masalan, irsiyat, turli shikastlanishlar va h.k.

Ruhiyatini zararlanishi natijasida bola o'z qobig'iga o'ralib jamiyatdan ajralib qoladi. Bu holat boshqa organlarga, ya'ni sezgi va analizatorlarga salbiy ta'sir qiladi. Har doim bir analizatorning ishdan chiqishi ikkinchi analizatorga ta'sir ko'rsatmay qo'ymaydi. Bunday salbiy oqibatlar yuzaga kelmasligi uchun turli metodlar orqali korreksiya qilinishi lozim.

- Kompensatsiya tushunchasi;

Kompensatsiya bu qoplash to'ldirish degan ma'noni bildiradi. Kompensatsiya turli sohalarda: biznes va ta'lim yo'nalishida qo'llaniladi. Bolalar psixikasida buzilishi oqibatida nutq rivojlanishi buzilishi kuzatilaishi mumkin. Bir analizatorning o'rnini boshqa analizator bilan qoplash, kompensatsiyalar to'liq holda namoyon bo'ladi. Kompensatsiya bolalarni atrof muhitga adabtatsiya, ya'ni moslashishga yo'l ochadi. Kompensatsiya nafaqat ta'limda, balki tajribali ishchilarni ham ishga olish uchun qo'llaniladi.

- Xulosa;

Bolalardagi aqliy va jismoniy o'zgarishlarni korreksiya va kompensatsiya qilish, o'rganib ularni o'rnini to'ldirish orqali kasallikni davolash yoki bildirmaydigan holatga olib kelish mumkin. Kompensatsiya aqliy rivojlanishda orqada qolgan, psixik zo'raygan bolalarni hayotga moslashtiradi. Turli xil metodlar, qiziqarli prinsiplar orqali ularni rivojlantiradi.

- **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR;**
- Abdullayeva Sh.A(2018)Pedagogik va diagnostika korreksiyalari
- Soliyeva G.U (2020) Korreksion rivojlantiruvchi texnologiyalar.
- Muharram Axmedova (2018) Pedagogik kompetentlik uslubiy qo'llanma.

- Usacheva L. Ubaydullayeva N. Ekspress PSIXOLOGIYA tarbiyachilar uchun.